# Nr 1302

**av herr Ahlmark m. fl.**
**om höjt anslag till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner, m. m.**

Förra året lade regeringen fram en proposition om den statliga kulturpolitiken, grundad på ett mångårigt utredningsarbete. I denna presenterades en rad principiella synpunkter på kulturlivet i allmänhet och de statliga insatserna för detta i synnerhet. De allmänna riktlinjer som där drogs upp, bl. a. ett brett kulturutbud även utanför storstadsregionerna och en breddning av själva kulturbegreppet, är riktiga och vann i huvudsak också riksdagens gillande. Men avgörande för om ett blomstrande kulturliv som ger förutsättningar för ett rikare mänskligt liv skall komma till stånd är inte principiella tankar utan de resurser som ställs till förfogande för att omsätta dem i praktisk handling. I det avseende finns fortfarande avsevärda brister.

Av stor betydelse för musiklivet i hela landet är de fasta symfoniorkestrar som f. n. finns på åtta orter – Stockholm, Göteborg, Norrköping, Malmö, Helsingborg, Gävle, Örebro och Västerås. De utgör tillsammans med regionmusiken samt orkestrarna knutna till Sveriges Radio och vissa teaterinstitutioner stommen i det svenska musiklivet. Flera av dessa orkestrar är av internationellt sett hög klass. Det gäller bl. a. Stockholms filharmoniska orkester, som alltmer börjat uppmärksammas utomlands. Utöver de intäkter som verksamheten ger delar stat och kommun på det finansiella ansvaret för berörda symfoniorkestrar.

I samband med kulturpropositionen beslöt riksdagen att ett nytt system för statsbidrag till lokala och regionala musik-, dans- och teaterinstitutioner skulle införas. Detta system är – efter de förändringar som föreslås i årets budgetproposition – i princip bra och innebär en klar förbättring i förhållande till tidigare. I skarven mellan övergången mellan det nya och det gamla statsbidragssystemet har emellertid uppstått en rad problem av delvis mycket akut karaktär, som måste få en snar positiv lösning.

De hänger till stor del samman med att det gamla statsbidragssystemet avsåg att täcka driftunderskott, dvs. de kostnader som musikinstitutionerna inte kunde täcka med egna intäkter av biljetter, abonnemang etc. Strax före verksamhetsårets början fick institutionerna besked om hur stora statsbidrag som skulle utgå. Men detta besked byggde på bokslutet från närmast föregående år, dvs. anslaget grundades egentligen på förhållandena två år tillbaka.

Därigenom uppstod en differens mellan faktiskt underskott och utgående statsbidrag. Det var dock en tyst förutsättning för verksamheten att så länge

verksamheten höll sig på överenskommen nivå denna differens skulle täckas i efterskott.

Det har emellertid endast skett i begränsad utsträckning. De tilläggsanslag som utgått har i allmänhet endast tagit hänsyn till ökade kostnader för den fast anställda personalen. Däremot har det varit svårare att få täckning för kostnadsökningar på s. k. köpta tjänster, bl. a. arvoden till dirigenter och solister. Resultatet har blivit att det varje år återstått ett underskott även sedan stat och kommun givit tilläggsanslag. Detta har fått balanseras över till nästa verksamhetsår, då man på nytt anhållit om täckning. Efter hand har det på det viset uppstått ganska stora balanserade underskott för några av orkesterföreningarna. Särskilt hårt har naturligtvis Konsertföreningen i Stockholm drabbats, där andelen köpta tjänster är drygt 25 %. För dess del uppgår det samlade underskottet för närvarande till ca 1,5 milj. kr.

De kvarliggande underskotten utgör en tung belastning för berörda institutioner och är åtminstone i Stockholms fall ett allvarligt hot mot den fortsatta verksamheten. Det nya statsbidrag som utgår fr. o. m. budgetåret 1974/75 ger ju inte något utrymme för att täcka de gamla underskotten. Mot den bakgrunden har Teatrarnas riksförbund under hösten begärt att tilläggsanslag skall utgå till berörda orkestrar för att täcka underskotten från tidigare år. Denna ansökan har avstyrkts av statens kulturråd, med hänvisning till att rådet anser sig förhindrat att förorda anslagsförändringar för en period då det inte fungerat som tillsynsmyndighet. Rådet är emellertid inte enigt i detta ställningstagande. Tre av ledamöterna anser att underskotten bör täckas gemensamt av anslagsbeviljande instanser, dvs. av stat och kommun.

Vi delar deras uppfattning och föreslår att regeringen snarast upptar förhandlingar med berörda kommuner och musikinstitutioner i syfte att avveckla de kvarliggande underskotten. Det bör – under förutsättningar som anges nedan – ge möjlighet till fortsatt verksamhet på hög konstnärlig nivå för orkestrarna.

För nästa budgetår har statens kulturråd föreslagit ett statsbidrag byggt på 135 grundbelopp (reviderad beräkning) till Konsertföreningen i Stockholm. I september 1974 fattade emellertid styrelserna för Stiftelsen Stockholms konserthus och Konsertföreningen i Stockholm principbeslut om ett samgående. Det sker bl. a. mot bakgrund av önskemål om rationaliseringar från såväl statliga som kommunala bidragsgivare.

I sina anslagsframställningar har Konsertföreningen utgått från detta och anmält ett ökat behov av grundbelopp som underlag för statsbidragsberäkningen. Det begärda antalet grundbelopp – 147 – motsvarar ca 170 grundbelopp enligt den reviderade beräkningen i budgetpropositionen. Det högre antalet grundbelopp är avsett att täcka tjänster av administrativ, konstnärlig och teknisk art. Dessa har ett nära samband med Konsertföreningens verksamhet, men Stiftelsen Stockholms konserthus har hittills svarat för dem.

Några personella personalökningar beräknas alltså inte ske.

Med en uppräkning av antalet grundbelopp till 170 bör förutsättningar finnas för att Konsertföreningen i Stockholm skall kunna fortsätta sin framstående konstnärliga verksamhet utan ytterligare insatser från statsmakternas sida.

För att möjliggöra uppräkningen utan motsvarande minskningar på andra håll föreslår vi att anslaget Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstituioner räknas upp med 1 280 000 kr.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi

att riksdagen

1. höjer förslaganslaget *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* med 1 280 000 kr. utöver vad som föreslås i budgetpropositionen, till totalt 69 580 000 kr., för att öka statsbidragsunderlaget för Konsertföreningen i Stockholm till 170 grundbelopp,
2. begär att regeringen tar initiativet till överläggningar med berörda kommuner och musikinstituioner i syfte att avveckla de samlade underskotten från budgetåren 1970/71–1974/75.

Stockholm den 27 januari 1975

PER AHLMARK (fp)

P. O. SUNDMAN (c) ANDERS WIJKMAN (m)

JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp) INGEGÄRD FRÆNKEL (fp)